

קבוע בענף מסוים, לפי נטיותיהם. לי לא הפריע סידור כזה והייתי מוכן לעבוד בכל מקום שהוצבתי, כיון שהפנמתי את המושג הקיבוצי שכל עבודה מכבדת את מבצעה ומרוממת את אישיותם.

אחת מן העבודות שבצעתי, שבה היה שילוב של חינוך ועבודה הייתה בהקמת "משק הילדים", מין קבוץ קטן בו ילדי המשק, אחרי שעות הלימודים היו מקדישים מספר שעות לעבודה במשק הנדון, בפינת הקבוץ ושם היו לומדים לעבוד, מבחינה מעשית, בענפים השונים שהקמנו, כמו גן-ירק, נוי(פרחים) וטפול בבעלי-חיים.

נוסף לזה, בזמן הפנוי, פעלתי בחיים התרבותיים ובמשך שנים ריכזתי את ועדת התרבות, כולל יוזמתי להוציא לאור את "מבע", עיתון פנימי של הקבוץ. כמו כן בהיותי אוהד כדורגל השתתפתי בהרכב של "הפועל ברור חיל". בהתחלה זכינו ברציפות בשלושה משחקים וערכנו חגיגה בחדר-האוכל...ומאז התחלנו להפסיד.

"קול ציון לגולה"

בתחילת שנות ה-60 קבלתי הצעה להחליף את החבר אביתר(זיגי) פריזל בעריכה ובהקלטת תכנית רדיו בפורטוגזית עבור "קול ציון לגולה" ב"קול ישראל". התכניות האלו התמקדו בידיעות על ישראל, השמעת שירים ישראליים, אשר היינו מקליטים בסרטים ושולחים לתכניות היהודיות ברדיו בברזיל, במיוחד לסאו פאולו. ההקלטות התבצעו בירושלים. בקשנו חופשה מהקבוץ, עברנו לירושלים וב-20.3.61 נולד לנו הבן הבכור, ניר ב"הדסה", אז במרכז העיר ירושלים. כבר היינו חצי שנה בחופשה מהקבוץ והחלטנו לחזור.

המשכתי לנהל את התכניות הללו ופעם בשבוע, נסעתי, לרוב ב"טרמפים", מהקבוץ לירושלים ובחזרה.

בשלב מסוים ראיתי שקשה להמשיך בנסיעות הללו והפסקתי את העבודה הזו, אם כי יצא לי לחזור אליה באולפני "קול ישראל" בתל אביב, כאשר האחראית לתכניות לאמריקה הלטינית, שרה יואל, פנתה אלי בבקשה לשתף פעולה לעוד כשנה, ואז החלפתי בתפקיד את חברי עמנואל קורינלדי.

בחזרה לקבוץ

חודשיים לאחר חזרתנו לקבוץ התחילה בעיה בריאותית אצל ניר (שלשולים לא מוסברים) והוא הובהל לבית חולים קפלן, סמוך לרחובות, ונשאר שם מגיל חודשיים וחצי ועד גיל 7 חודשים. אמי, שהגיעה מברזיל לברית ושהתה בקבוץ הייתה מאוד מודאגת כיון שבהגיע תאריך חזרתה לברזיל ניר שהה עדיין בבית החולים. אמי אמנם התרשמה לטובה מחיי הקבוץ אבל להשאיר נכד בבית חולים מדאיג בהחלט. שושנה הייתה נוסעת כל יום לבית החולים (אז לא אפשרו ללון ליד הילד החולה וכולנו דאגנו מה יהיה).

יום אחד, כשושנה הגיעה למקום נודע לה שניר איבד, ביום אחד, חצי קילו וזה הרבה לילד רך, אבל הרופאים, כל הזמן, הרגיעו אותנו באמרם שניר מגלה חיוניות והוא יתגבר. החודשים עברו והוא עדיין מאושפז ולכן בקשנו להביא אליו את פרופסור נסאו, מחיפה, מומחה ידוע ברפואת ילדים, שהיה קודם מנהל רפואי של בית החולים המרכזי של כל עמק יזרעאל, בעפולה, ונמצא בגמלאות.

בבית חולים הסכימו והתכוננו לביקור זה (אפילו עם פרחים). נסענו לחיפה להביאו, יחד עם גיסנו מרדכי חצור. פרופסור נסאו בדק אותו היטב, שאל הרבה שאלות ולבסוף קבע שיש לו גסטרואנטריטיס ועליו לקבל סטרפטומיצין. (קודם קבל מספר רב של אנטיביוטיקות ועל זו דלגו). אחרי מספר ימים ניר אכן התחיל להבריא והתופעה הזו חלפה לבלי שוב. החודשים הללו התישו את שושנה, שהייתה מאוד מודאגת ועייפה מהנסיעות הלך וחזור לבית החולים וסידרנו שתצא להבראה במלון בקבוץ גבעת ברנר למספר ימים.

כאשר סוף-סוף יכולנו להביא את ניר בחזרה לקבוץ ומכיוון שהומלץ שתהיה עליו שמירה צמודה, החלטנו שהוא ישן אצלנו בחדר. באותה תקופה לינת הילדים הייתה רק בבית הילדים. ההחלטה שלנו הייתה לכן חריגה, כי אחד מן העקרונות הרעיוניים של הקבוץ היה החינוך, דרך בית הילדים, כולל שינה שם ("הלינה המשותפת"). כך, היה מתאפשר להורים לעבוד בענפי המשק ולזכות בלילה בשינה נורמלית, בלי הפרעות הילדים על מנת שיוכלו גם אבא וגם אמא-לעבוד למחרת כרגיל. הילדים היו מחולקים לפי גילאים, בבתים שונים, וחברות שהוכשרו במיוחד לכך היו אחראיות עליהם, כולל שמירה בלילה. למרות שהחלטתנו לא קבלה אישור רשמי של הקבוץ, העלימו עין ואפשרו לנו להמשיך בסידור הזה.

כאשר הקבוץ החליט שיש להתכונן גם מבחינה צבאית, קבעה האסיפה הכללית ששני חברים יצאו לקורס קצינים: שלזינגר מהקבוצה המצרית של תנועת "הבונים", מראשוני המשק, וגם אנוכי. קורס זה התקיים בבה"ד 1 (בית-הספר להדרכה), אז ממוקם בכפר סירקין (פתח תקווה) ואורגן על ידי ההגנה המרחבית.

השתתפו בו נציגי קבוצים ומושבים. אחרי חמישה חודשי אימונים סיימנו את הקורס באפריל 1963 וקבלנו דרגת סגן-משנה.

^ז
במאי 1963 הוזמנתי על ידי המחלקה לקשרים בינלאומיים של ההסתדרות לנהל קורס, בתל-אביב, במשך חודש ימים עבור 10 מנהיגי איגודים מקצועיים מברזיל והקבוץ הסכים לשחרר אותי לכך. גרנו במלון "הירקון" על חוף ימה של תל-אביב והצגנו בפניהם את ארגון העובדים שלנו, דרך הרצאות פגישות וסדורים.

מחוץ לקבוץ

חזרנו לקבוץ, ניר המשיך לישון בחדרנו, בניגוד לנורמות של הקבוץ דבר שהביאנו בסוף לעזיבת הקבוץ.

גויסתי על ידי החבר אלחנן הרלב, מקבוץ בחן, אשר עבד במחלקה לסיוע וקשרי חוץ במשרד הביטחון, לצורך הנהלת קורסים לאמריקה הלטינית, בשיתוף פעולה עם משרד החוץ. קיימנו קורסים לקצינים מאמריקה הדרומית בהם הצגנו את המודל הישראלי של הנח"ל, כשילוב בין צבא לבין התיישבות חקלאית במיוחד בגבולות המדינה והדרך הנאותה להגנתה. ערכנו 2 קורסים כאלו, של חודשיים כל אחד, בסוף שנת 1963 והשתתפו 10 קצינים מבוליביה ו-10 מאקוודור ובין מרץ למאי 1964 אירחנו 10 מפרו ו-5 מוונצואלה. בחלקי נפל להיות האחראי לתכנית הלימודים. הקורסים נערכו במלון "הדר" בחבצלת השרון.

בעזבנו את הקבוץ שכרנו דירה בנתניה, בכדי שאהיה קרוב למקום עבודתי החדש.

לאחר סיום הקורסים הללו, ארגנו את הקורס השני למנהיגי נוער מאמריקה הלטינית, בן 4 חודשים והצגנו בפניהם את המודל הישראלי של הגדנ"ע. קורס זה נערך בג'ליל (גלילות) בהשתתפות 53 צעירים. אמנם החניכים היו במסגרת צבאית ולבשו מדים שסיפקנו להם אבל התכנית הייתה לגמרי אזרחית, של מנהיגות נוער בדיוק כפי שאנו מכירים בתנועות הנוער החלוציות שלנו.

בעצם, בהמשך חיי, שהיו קשורים להדרכה וחינוך נוער (מהרגע שנכנסתי לתנועה הציונית ול"דרור"), המשכתי לעסוק בכך, אבל כעת במסגרת יותר רחבה. כאן התחילה הפעילות הבינלאומית שלי, שבחלקה הגדול קשורה למדינות אמריקה הלטינית.

כך הגענו לקוסטה ריקה

בקורס הגדנ"ע, ב-1964, היו 6 נציגים מקוסטה ריקה, מנהיגי נוער ממפלגות שונות. הם הוו את הקבוצה השנייה משם שהשתתפה בקורס כזה והרעיון המרכזי שהוביל אותם לארץ היה מבוסס על דאגת מנהיגי מדינתם באותם הימים, ובמיוחד הנשיא ("דון צ'יקו") ושר-החוץ שלו (דניאל אודובר) על בעיותיהם בגבול עם ניקרגוואה. השניים בקרו בארץ והתרשמו מהמודלים שלנו, של הנח"ל והגדנ"ע וחשבו שיכול להיות פיתרון טוב עבורם, על מנת ליישב את הגבול ולמנוע חזירה לא-חוקית של מהגרים מניקרגואה. כיון שאין לקוסטה ריקה צבא (הם בטלו אותו ב-1948, אחרי המהפכה הדמוקרטית והכסף שנחסך הועבר לחינוך), המודל של הגדנ"ע נראה להם מתאים לצורכיהם.

בסוף הקורס ולפי בקשת ממשלת קוסטה ריקה, החליט משרד החוץ הישראלי, בהתחלת 1965 לשלוח 2 שליחים על מנת לעזור להם בהקמת תנועת נוער ממלכתית. מרדכי חצור ואנוכי, עם משפחותינו, נשלחנו אליהם לשנתיים ימים. ארגון מדינות אמריקה תמך כספית, במשך 6 חודשים,